TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2005. gada 12. maijā *

Lieta C-278/03

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2003. gada 26. jūnijā cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv M. Ž. Žonsī [*M.-J. Jonczy*], pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Itālijas Republiku, ko pārstāv I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz G. de Bellis [*G. De Bellis*], *avvocato dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*] (referents), tiesneši K. Gulmans [*C. Gulmann*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Klučka [*J. Klučka*],

ģenerāladvokāte K. Štiksa-Hakla [*C. Stix-Hackl*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, neņemot vērā Kopienu pilsoņu gūto profesionālo pieredzi civildienestā citā dalībvalstī, šiem pilsoņiem piedaloties konkursos par pedagogu pieņemšanu darbā Itālijas valsts skolās, Itālijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus, ko tai uzliek EKL 39. pants un Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.) 3. pants.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

2 Saskaņā ar EKL 39. panta 1. punktu "Kopienā nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību". Saskaņā ar šā paša panta 2. punktu tas netieši paredz, ka "likvidē jebkādu dalībvalstu darba ņēmēju diskrimināciju pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, darba samaksu un citiem darba [un nodarbinātības] nosacījumiem".

3 Regulas Nr. 1612/68 3. pants precizē EKL 39. pantā noteiktos principus, kas attiecas it sevišķi uz iespēju iegūt darbu. Tādējādi atbilstoši šā noteikuma 1. punktam saskaņā ar šo regulu nepiemēro "normatīvos un administratīvos aktus, kā arī [dalībvalsts] administratīvo praksi:

— ja tā ierobežo tiesības pieteikties darbā vai piedāvāt darbu, ārvalstnieku tiesības pieņemt un strādāt algotu darbu, vai arī izvirza viņiem nosacījumus, ko neattiecina uz saviem pilsoņiem, vai

— ja to piemēro neatkarīgi no pilsonības, tomēr tās vienīgais vai galvenais mērķis ir neļaut citu dalībvalstu pilsoņiem pieņemt piedāvāto darbu".

Valsts tiesiskais regulējums

4 Attiecībā uz šīs lietas faktiem piemērojamā 1993. gada 3. februāra likumdošanas dekrēta Nr. 29, kas nosaka valsts pārvaldes organizācijas racionalizāciju un tiesību aktu par civildienestu pārskatīšanu saskaņā ar 1992. gada 23. oktobra likuma Nr. 421 (1993. gada 6. februāra *GURI* (Oficiālā Vēstneša) kārtējais pielikums Nr. 30; turpmāk tekstā — "likumdošanas dekrēts Nr. 29/1993") 2. pantu (*decreto legislativo n. 29, recante razionalizzazione della organizzazione delle amministrazioni pubbliche e revisione della disciplina in materia di pubblico impiego, a norma dell'articolo 2 della legge n. 421, 23 ottobre 1992*), 37. panta redakcija nosaka:

"1. Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi var iegūt darbu valsts pārvaldē, kas neparedz tiešu vai netiešu valsts varas īstenošanu vai kas neattiecas uz valsts interešu aizsardzību.

2. Amati un funkcijas, kuru pildīšanai vajadzīga Itālijas pilsonība, kā arī nepieciešamie nosacījumi iespējai iegūt darbu 1. punktā nosauktajiem pilsoņiem tiek noteikti ar Ministru padomes prezidenta dekrētu atbilstoši 1988. gada 23. augusta likuma Nr. 400 17. pantam.

3. Gadījumā, ja vēl nav pieņemts Kopienu tiesiskais regulējums, akadēmiskās kvalifikācijas un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu nosaka ar Ministru padomes prezidenta dekrētu, ko pieņem pēc kompetento ministru priekšlikuma. Universitātes diplomu un attiecīgo dienesta apliecinājumu pielīdzināšanu nolūkā atļaut piedalīties konkursā un iecelt amatā nosaka identiskā procedūrā." [Neoficiāls tulkojums]

Pirmstiesas procedūra un prasība

5 Uzzinot par vairāku Kopienas pilsoņu pieredzētajām grūtībām, piedaloties konkursos par pedagogu pieņemšanu darbā Itālijas valsts skolās, šīm grūtībām rodoties galvenokārt no tā, ka Itālijas iestādes neņem vērā profesionālo pieredzi, ko šie pilsoņi pirms tam ir ieguvuši citās dalībvalstīs, Komisija 1999. gada 24. novembrī nosūtīja Itālijas Republikai vēstuli, aicinot to iesniegt apsvērumus par šo situāciju un informēt par šajā jautājumā piemērotajiem noteikumiem un par to, kā tā konkrēti paredz atrisināt šīs grūtības.

6 Sākotnēji Itālijas iestādes noliedza pienākumu ņemt vērā profesionālo pieredzi, ko Kopienas pilsoņi ieguvuši ārpus Itālijas. Ar Valsts Izglītības ministrijas nosūtīto 2000. gada 28. marta vēstuli šīs iestādes norāda, ka attiecībā uz katras valsts izglītības sistēmai raksturīgajiem noteikumiem un pamatiezīmēm ir obligāti, ka šī pieredze ir iegūta Itālijas izglītības sistēmas iestādēs. Līdz ar to, lai varētu ņemt vērā Kopienas pilsoņu citās dalībvalstīs veikto pedagoģisko darbību, šiem pilsoņiem piedaloties Itālijas valsts funkciju veicēju konkursos, ir svarīga iepriekšēja katrā dalībvalstī piemērojamo kritēriju tuvināšana.

7 Pēc 2001. gada 6. aprīļa brīdinājuma vēstules nosūtīšanas, ar ko vērš Itālijas iestāžu uzmanību uz pienākumiem, kas izriet no EKL 39. panta un Regulas Nr. 1612/68 3. panta, kā tos interpretē Tiesa, it īpaši 1994. gada 23. februāra spriedumā lietā C-419/92 *Scholz* (*Recueil*, I-505. lpp.), Itālijas valdība atzina, ka nostāja, ko šajā lietā ir ieņēmusi Valsts Izglītības ministrija, ir pretrunā valsts tiesību normām, kuras likumdošanas dekrēta Nr. 29/1993 37. pantā paredz pienākumu ņemt vērā kvalifikāciju un pieredzi, kas iegūta citu dalībvalstu civildienestā. Tomēr Itālijas valdība piebilda, ka Kopienas pilsoņu ārpus Itālijas teritorijas iegūtās

pieredzes un darba stāža atzīšana rada virkni grūtību sakarā ar to, ka šī pati ministrija nav ieviesusi šā likumdošanas dekrēta 37. panta 3. punktā noteikto procedūru. Kā norāda Itālijas valdība, dokumentu, kas vajadzīgi, lai pieņemtu dekrētu, kas nosaka citās dalībvalstīs iegūtu diplomu, grādu un kvalifikāciju pielīdzināšanu, nenodošana Padomes prezidentūrai nenoliedzami ir Valsts Izglītības ministrijai uzlikto pienākumu nepildīšana, tomēr šī nepildīšana ir tikai iekšējo tiesību pārkāpums, jo valsts tiesības kā tādas atbilst Kopienu tiesībām.

8 Šādos apstākļos, uzskatot, ka pienākumi joprojām netiek pildīti, jo nav pieņemti visi pasākumi, lai izpildītu Itālijas iestāžu pienākumu ņemt vērā Kopienas pilsoņu pedagoģiskā darbā iegūto pieredzi un darba stāžu ārpus Itālijas, Komisija 2002. gada 26. jūnijā izdeva argumentētu atzinumu, aicinot Itālijas Republiku ieviest pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šā atzinuma prasības divu mēnešu laikā no tā paziņošanas brīža. Nesaņemot atbildi uz šo atzinumu, Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

9 Savā iebildumu rakstā Itālijas valdība apstrīd norādītās pienākumu neizpildes pamatotību. Atsaucoties cita starpā uz 38. pantu 2001. gada 30. marta likumdošanas dekrētā Nr. 165, kas nosaka vispārīgi piemērojamus noteikumus attiecībā uz valsts

pārvaldē algotiem darbiniekiem (*decreto legislativo n. 165, recante le norme generali sull'ordinamento del lavoro alle dipendenze delle amministrazioni pubbliche*) (2001. gada 9. maija *GURI* kārtējais pielikums Nr. 106), kas būtībā atbilst likumdošanas dekrēta Nr. 29/1993 37. pantam, kā arī uz Ministru padomes prezidenta 1994. gada 7. marta dekrētu Nr. 174 par Eiropas Savienības pilsoņu iespēju iegūt amatus valsts pārvaldē (*decreto del presidente del Consiglio dei ministri n. 174, recante le norme sull'accesso dei citadini degli Stati membri dell'Unione europea ai posti di lavaro presso le amministrazioni pubbliche*) (1994. gada 15. marta *GURI* Nr. 61), Itālijas valdība uzskata, ka tiesību akti tāpat kā Itālijas iestāžu prakse atbilst Kopienu prasībām.

10 It sevišķi attiecībā uz pedagoģiskās darbības sektoru Itālijas valdība paskaidro, ka skolotāju pieņemšanu darbā Itālijā veic trīs atšķirīgos veidos, tas ir, attiecībā uz 50 % no pieejamiem amatiem vienā mācību gadā — kvalifikācijas un pārbaudījumu konkursa veidā atbilstoši 1994. gada 16. aprīļa likumdošanas dekrēta Nr. 297 400. pantam, ar ko apstiprina vienotu piemērojamo tiesību normu tekstu attiecībā uz pedagoģisko darbību un attiecībā uz visu veidu un visu līmeņu skolām (*decreto legislativo n. 297 recante approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di instruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado*) (1994. gada 19. maija *GURI* kārtējais pielikums Nr. 115, turpmāk tekstā — "likumdošanas dekrēts Nr. 297/1994"), un pārējiem 50 % — pielietojot pastāvīgu piemērotības sarakstu, kas ir paredzēts šā paša likumdošanas dekrēta 401. pantā; speciāli aizstāšanas saraksti ar pedagogu uzvārdiem, kas var veikt aizstāšanu, tiek izmantoti, lai aizpildītu uz laiku pieejamus brīvos amatus.

11 Kā norāda Itālijas valdība, attiecībā uz pirmo un trešo pedagogu darbā pieņemšanas veidu Itālijas un citu dalībvalstu pilsoņu starpā diskriminācija nepastāv, tā kā pirmajā gadījumā attiecībā uz kvalifikācijas un pārbaudījumu konkursu profesionālā pieredze nespēlē lomu darbā pieņemšanas procesā, kamēr trešajā gadījumā, kas attiecas uz iespējamo aizstāšanu, ministrijas 2000. gada 25. maija dekrēts Nr. 201 par noteikumiem par aizstāšanas piešķiršanas veidiem pedagogiem un izglītojošam personālam saskaņā ar 1999. gada 3. maija likuma Nr. 124 4. pantu (*decreto*

ministeriale n. 201, relativo al "Reglamento recante le norme sulle modalità di conferimento delle supplenze al personale docente ed educativo ai sensi dell'articolo 4 della legge 3 maggio 1999, n. 124") (2000. gada 20. jūlija *GURI* Nr. 168, turpmāk tekstā — "ministrijas dekrēts Nr. 201/2000") skaidri paredz noteikta punktu skaita piešķiršanu par pedagoģisko darbību citu dalībvalstu skolās vai universitātēs. Itālijas valdība it īpaši šajā sakarā norāda uz šā dekrēta A pielikumu, kas E punkta 9. piezīmē pielīdzina šādas darbības trešās kategorijas darbībām, kas Itālijā dod tiesības piešķirt puspunktu par katru citā dalībvalstī veiktas pedagoģiskās darbības mēnesi līdz trīs punktiem gadā.

12 Savukārt attiecībā uz skolotāju darbā pieņemšanas Itālijā otro veidu, tas ir, darbā pieņemšanu veicot, izmantojot pastāvīgus piemērotības sarakstus, Itālijas valdība nenoliedz, ka pastāv dažāda attieksme atkarībā no tā, vai pedagoģiskais darbs ir veikts Itālijā vai citās dalībvalstīs. Kā uzskata valdība, šāda atšķirība tomēr ir attaisnojama tiktāl, ciktāl ārvalstīs veikts pedagoģiskais darbs ir balstīts uz tekstiem, programmām un saturu, kas atšķiras no Itālijā noteiktā, un līdz ar to nebūs "specifisks", kā to pieprasa Itālijas likums, un nedos tiesības piešķirt papildpunktus darbā pieņemšanas procesā saskaņā ar ministrijas 2000. gada 27. marta dekrētu Nr. 123, kas satur kārtību par pastāvīgo sarakstu aizpildīšanas un aktualizēšanas veidu, kas paredzēti 1999. gada 3. maija likuma Nr. 124 1., 2., 6. pantā un 11. panta 9. punktā (*decreto ministeriale n. 123, relativo al "reglamento recante le norme sulle modalità di integrazione e aggiornamento delle graduatorie permanenti previste dagli articoli 1, 2, 6 e 11, comma 9, della legge 3 maggio 1999, n. 124"*) (2000. gada 17. maija *GURI* Nr. 113, turpmāk tekstā — "ministrijas dekrēts Nr. 123/2000"), piemērošanu.

Tiesas vērtējums

13 Vispirms ir jānoraida Itālijas valdības arguments, saskaņā ar kuru Itālijas Republikai nevarot pārmest Kopienu tiesību pārkāpumu, jo tās tiesību akti atbilstot šīm tiesībām un pienākumu neizpilde šajā lietā izrietot no kompetento iestāžu pieņemtās prakses vai no tā, ka kompetentās iestādes kavējas pieņemt vajadzīgos pasākumus, lai atzītu Kopienas pilsoņu iegūto pieredzi, pasniedzot ārpus Itālijas. Pienākumu neizpilde var rasties no administratīvās prakses, kas pārkāpj Kopienu tiesības, pat ja piemērojamie valsts noteikumi kā tādi atbilst šīm tiesībām (šajā sakarā skat. it īpaši 2001. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-212/99 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-4923. lpp., 31. punkts).

14 Turklāt saistībā ar norādītā EKL 39. panta un Regulas Nr. 1612/68 3. panta pārkāpuma būtību ir jāatceras, ka saskaņā ar pirmo no šiem diviem pantiem, kā to interpretē Tiesa, ja dalībvalsts valsts pārvaldes iestāde, pieņemot darbā personālu amatos, kam nav piemērojams EKL 39. panta 4. punkts, paredz ņemt vērā kandidātu iepriekšējo profesionālo darbību valsts pārvaldē, šī iestāde nevar attiecībā uz Kopienas pilsoņiem izturēties atšķirīgi atkarībā no tā, vai šīs darbības ir veiktas šīs pašas dalībvalsts vai citas dalībvalsts valsts pārvaldē (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Scholz*, 12. punkts).

15 Kas attiecas uz Regulas Nr. 1612/68 3. pantu, ir svarīgi atgādināt, ka šis pants izskaidro EKL 39. pantā noteiktās tiesības jo sevišķi attiecībā uz iespēju iegūt darbu un ka tas ir jāinterpretē tāpat kā EKL 39. pantu.

16 Šajā lietā nevar noliegt to, ka Itālijas Republika nav ievērojusi šīs tiesības attiecībā uz Kopienas pilsoņu iespēju piedalīties konkursos par pedagogu pieņemšanu darbā šīs dalībvalsts valsts skolās.

17 Saistībā ar pedagogu pieņemšanu darbā, balstoties uz pastāvīgiem piemērotības sarakstiem, kuri, kā ir norādīts šā sprieduma 10. punktā, attiecas uz pusi no mācību gadā pieejamiem amatiem, Itālijas valdība savā iebildumu rakstā atzina, ka Kopienas pilsoņiem tiek piemērota atšķirīga attieksme atkarībā no tā, vai profesionālā pieredze, ko ņem vērā, lai ierakstītu šajos sarakstos, ir iegūta Itālijā vai citās dalībvalstīs, un šāda atšķirīga attieksme, kā tā uzskata, esot attaisnojama, jo Itālijas izglītības programmas nav līdzvērtīgas ar pedagoģisko darbību, kas veikta ārpus Itālijas.

18 No šā sprieduma 14. punktā minētās judikatūras izriet, ka pilnīgs atteikums ņemt vērā pieredzi, kas iegūta, veicot pedagoģisku darbību citā dalībvalstī, nav attaisnojams, ja atteikums ir pamatots ar pastāvošām atšķirībām šo valstu izglītības programmās. Nevar noliegt, ka specifisku pedagoģisko pieredzi, kādu pieprasa Itālijas noteikumi, īpaši mākslas pedagoģijas jomā vai attiecībā uz invalīdu apmācību, var iegūt arī citās dalībvalstīs.

19 Trešais darbā pieņemšanas veids, kas minēts šā sprieduma 10. punktā, tas ir, pieņemšana darbā, pamatojoties uz īpašiem aizstāšanas sarakstiem, arī nešķiet piemērots, lai pilnībā nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi, ko pieprasa EKL 39. pants un Regulas Nr. 1612/68 3. punkts. Itālijas valdības šā procesa laikā nosūtīto tekstu analīze parāda, ka profesionālā darbība tiek vērtēta atšķirīgi atkarībā no tā, vai tā iegūta Itālijā vai citās dalībvalstīs.

20 Kā Komisija norādīja savā replikā, no ministrijas dekrēta Nr. 201/2000 un it īpaši no tā A pielikuma E punkta 9. piezīmes izriet, ka darbu, kas veikts citu dalībvalstu skolās un universitātēs, vienmēr uzskata par tādu, uz kuru attiecas šā E punkta trešā kategorija "cita pedagoģiskā darbība", kura dod tiesības piešķirt puspunktu par katru pedagoģiskās darbības mēnesi līdz trīs punktiem par mācību gadu. Lasot šo dekrētu, ir arī redzams, ka Itālijā tikai pedagoģisko darbību, kura veikta internātos vai bērnudārzos, pamatskolās, vidusskolās vai mākslas skolās — vai tās būtu valsts vai privātās skolas, bet tādas, kuras atzīst vai subsidē Itālijas valsts — uzskata par tādu, uz kuru attiecas šā paša E punkta pirmās divas kategorijas, iekļaujot "specifiskas" un "nespecifiskas" pedagoģiskās darbības, kuras atļauj par pirmo piešķirt divus punktus par pedagoģiskās darbības mēnesi līdz 12 punktiem par mācību gadu, un par otro — vienu punktu par pedagoģiskās darbības mēnesi līdz sešiem punktiem par mācību gadu.

21 Šajos apstākļos, Itālijas valdībai šajā sakarā neiesniedzot nekādu attaisnojumu, ir jākonstatē, ka, lai arī Kopienas pilsoņu ārpus Itālijas iegūto profesionālo pieredzi, pieņemot darbā tomēr ņem vērā, pamatojoties uz aizstāšanas sarakstiem, ne vienmēr to novērtē tāpat kā līdzīgu pieredzi, kas iegūta Itālijā.

22 Ņemot vērā visus iepriekšējos apsvērumus, tādējādi ir jākonstatē, ka, neņemot vērā vai vismaz vienādi neņemot vērā profesionālo pieredzi, ko Kopienas pilsoņi ir ieguvuši, veicot pedagoģisko darbību, atkarībā no tā, vai šī darbība ir veikta tās

teritorijā vai citās dalībvalstīs, Kopienas pilsoņiem piedaloties Itālijas valsts skolu pedagogu darbā pieņemšanas konkursos, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 39. pants un Regulas Nr. 1612/68 3. panta 1. punkts.

Par tiesāšanās izdevumiem

23 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **neņemot vērā vai vismaz vienādi neņemot vērā profesionālo pieredzi, ko Kopienas pilsoņi ir ieguvuši, veicot pedagoģisko darbību, atkarībā no tā, vai šī darbība ir veikta Itālijā vai citās dalībvalstīs, šiem pilsoņiem piedaloties Itālijas valsts skolu pedagogu darbā pieņemšanas konkursos, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 39. pants un Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā 3. panta 1. punkts;**

2) **Itālijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]